UNIVERSITAS
GADJAH MADA
Pertanian Padi di Afdeeling Lamongan, 1900-an - 1930-an
YULAIKA NURMAYASARI, Nur Aini Setiawati, Ph. D.
Universitas Gadjah Mada, 2024 | Diunduh dari http://etd.repository.ugm.ac.id/

DAFTAR PUSTAKA

Laporan Pemerintah

Commissie voor het Adatrecht. (1911). *II: Java en Madoera*. ‘s-Gravenhage: Martinus Nijhoff.

_____. (1917). *XIV: Java en Madoera*. ‘s-Gravenhage: Martinus Nijhoff.

_____. (1921). *XIX: Java en Madoera*, (‘s-Gravenhage: Martinus Nijhoff.

Department of Agriculture, Industry and Commerce. (1926). *Landbouwatlaas van Java en Madoera.*

Departement van Economische Zaken. (1934). *Volkstelling 1930 Deel III Inheemsche Bevolking van Oost-Java. Census of 1930 in Netherlands India Volume III Native Population in East-Java*. Batavia: Landsdrukkerij.

Departement van Economische Zaken. (1936). *Volkstelling 1930 Deel VIII Overzicht voor Nederlandsch-Indië. Census of 1930 in Netherlands Indies Volume III Summary of the Volumes I-VII*. Batavia: Landsdrukkerij.

Departement van Landbouw, Nijverheid, en Handel. (1912). *Jaarboek van het Departement van Landbouw, Nijverheid, en Handel in Nederlandsch-Indië 1911*. Batavia: Landsdrukkerij.

_____. (1913). *Jaarboek van het Departement van Landbouw, Nijverheid, en Handel in Nederlandsch-Indië 1912*. Batavia: Landsdrukkerij.

_____. (1914). *Jaarboek van het Departement van Landbouw, Nijverheid, en Handel in Nederlandsch-Indië 1913*. Batavia: Landsdrukkerij.

_____. (1929). *Jaarboek van het Departement van Landbouw, Nijverheid, en Handel in Nederlandsch-Indië 1928*. Batavia: Landsdrukkerij.

Onderzoek naar de mindere welvaart der Inlandsche bevolking op Java en Madoera. Overzicht van de uitkomsten der gewestelijk onderzoekingen naar den landbouw en daaruit gemaakte gevolgtrekkingen, 2de deel, bijlagen. (1908). Batavia: H. M. van Dorp & Co.

UNIVERSITAS
GADJAH MADA
Pertanian Padi di Afdeeling Lamongan, 1900-an - 1930-an
YULAIKA NURMAYASARI, Nur Aini Setiawati, Ph. D.
Universitas Gadjah Mada, 2024 | Diunduh dari http://etd.repository.ugm.ac.id/

Onderzoek naar de Oorzaken van de mindere welvaart der Inlandsche bevolking op Java en Madoera. Samentrekking van de Afdeelingsverslagen over de Uitkomsten der Onderzoekingen naar den Landbouw in de Residentie Soerabaja. (1906). Weltevreden: A. M. van Belkum & Co.

Onderzoek naar de Oorzaken van de Mindere Welvaart der Inlandsche bevolking op Java en Madoera. Samentrekking van de Afdeelingsverslagen over de uitkomsten der onderzoekingen naar De Economie van de Desa in de Residentie Soerabaja. (1909). Weltevreden: Boekhandel Visser & Co.

Onderzoek naar de Oorzaken van de Mindere Welvaart der Inlandsche bevolking op Java en Madoera. IX^{c}. Overzicht van de Uitkomsten der Gewestelijke Onderzozekingen naar de Economie van de Desa en Daaruit Gemaakte Gevolgtrekkingen. Deel III: Bijlagen van 't Eigenlijk Overzicht (IX^{a}). (1911). Batavia: Drukkerij G. Kolff & Co.

Pemerintah Kabupaten Lamongan. (2021). *LPPD: Laporan Penyelenggaraan Pemerintah Daerah*. Lamongan

Telders, J. M. & W. F. Leemans. (1900). *Verslag van de Commissie van advies nopens de werken in de Solo-vallei*, Delft: J. Waltman Jr.

_____. (1900). *Verslag van de Commissie van Advies Nopens de Werken in de Solo-vallei, door den Heer Minister van Kolonien benoemd bij beschikking van 23 December 1898, Litt. A^{3}., No. 37*. Delft: J. Waltman Jr.

Uitkomsten der In de Maand November 1920 Gehouden Volkstelling Deel II Tabellen. (1922). Batavia: Drukkerij Ruygrok & Co.

van den Broek d'Obrenan, R. (1907). *Onderzoek naar de Oorzaken van de Mindere Welvaart der Inlandsche bevolking op Java en Madoera*. *Samentrekking van de Afdeelings-verslagen over de Uitkomsten der Onderzoekingen naar de Irrigatie in de Residentie Soerabaja*. Batavia: Albrecht & Co.

van der Goot, Pieter. (1923). *Mededeelingen van het Instituut voor Plantenziekten No. 60. Levensduur en Opbrengst van Sawah-Padi in Verband met Ouderdom der Bibit, Planttijd, E. A. Factoren*. Batavia: Drukkerij Ruygrok & Co.

Verslag over de Burgerlijke Openbare Werken in Nederlandsch-Indië over het jaar 1901. (1903). 's-Gravenhage: Gebrs. J. & H. van Langenhuysen.

_____

1906. (1907). 's-Gravenhage: Avondpostdrukkerij.

_____

1909. (1911). Batavia: Landsdrukkerij.

UNIVERSITAS
GADJAH MADA
Pertanian Padi di Afdeeling Lamongan, 1900-an - 1930-an
YULAIKA NURMAYASARI, Nur Aini Setiawati, Ph. D.
Universitas Gadjah Mada, 2024 | Diunduh dari http://etd.repository.ugm.ac.id/

1910. (1913). Batavia: Landsdrukkerij.

Sumber Primer yang Diterbitkan

"Irrigatie der Solo-vallei, Advies van de resident van Soerabaja". (1893). *Tijdschrift voor Neerland's Indie jrg 22*, bagian ke-2, Belanda: Drukkerij.

Aardrijkskundig en Statistisch Woordenboek van Nederlandsch Indie, bewerkt naar de Jongste en Beste Berigten. (1861). Amsterdam: P. N. van Kampen.

Adresboek van de voornaamste bedrijstakken der Nederlandsch-Indische Nijverheid. (1941). Batavia-Centrum: N.V. G. Kolff & Co.

Bezemer, T. J., dkk. (1928). *Oosthoek's Geillustreerde Encyclopaedie.* Utrecht: A. Oosthoek.

Bijblad op het Staatsblad van Nederlandsch-Indië Deel LIX No. 9.914-10.013. (1922). Weltevreden: Landsdrukkerij.

Blink, H. (1907). *Nederlandsch Oost- en West-Indië, geographisch, ethnographisch en economisch* beschreven, Leiden: E. J. Brill.

Bureau Onderwijszaken van Het Koloniaal Instituut te Amsterdam. (1939). *Java. Handleiding bij de Werkcollectie "Java"*. Amsterdam: Koloniaal Instituut.

C, Lekerkerker. (1929). *Het Nederlandsche Java-Instituut: Verbetering en Vermeerdering van Cultuurgrond op Java de Tweede "Toemboek" van Z. H. Den Soesoehoenan van Soerakatya Economische Toestand van Java in 1928*. Amsterdam: J. H. de Bussy.

de Bruyn, W. K. H.Feuilletau. (1935). *De Economische Verdeidiging van Nederlandsch-Indie*. Amsterdam: Centrale Bibliotheek Kon. Inst. v. d. Tropen.

de Jong, A. W. K. dan van Rossem, C. (1916). *Mededeelingen van het Agricultuur - Chemisch Laboratorium No. XII. Praktische Bemestings-, Nawerkings- en Vruchtwisselingsproven. Verslag over den Westmoesson 1914-1915*. Buitenzorg: Drukkerij van het Departement.

De Volkswelvaart op Java en Madoera. Eindverhandeling van 't onderzoek naar de mindere welvaart dere Inlandsche bevolking Xa, Deel I. (1914). Batavia: Drukkerij Ruygrok & Co.

Duyfjes, F. (1938). *Geologische Kaart van Java Schaal 1:100.000*. Dienst van den Mijnbouw in Nederlandsch-Indië.

UNIVERSITAS
GADJAH MADA
Pertanian Padi di Afdeeling Lamongan, 1900-an - 1930-an
YULAIKA NURMAYASARI, Nur Aini Setiawati, Ph. D.
Universitas Gadjah Mada, 2024 | Diunduh dari http://etd.repository.ugm.ac.id/

Fokkens, F. (1902). *Eindresumé van het bij besluit van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië van 24 Juli 1888 n°. 8 bevolen onderzoek naar de verplichte diensten der Inlandsche bevolking op Java en Madoera, (Gouvernementslanden)*. Batavia: Jav. Boeks en Drukkerij, Rijswijk.

Homan van der Heide, J. (1901). *Economische Studien en Critieken met Java*, Batavia - ‘s Gravenhage: G. Kolff & Co. – W. P. van Stockum & Zoon.

Indisch Verslag 1934. Tekst van het Verslag van Bestuur en Staat van Nederlandsch-Indie over het Jaar 1933. (1935). ‘s Gravenhage: Gedrukt ter Algemeene Landsdrukkerij.

Koloniaal Verslag Nederlandsch (Oost-) Indie No. 2. (1871).

Koloniaal Verslag. Algemeene Landsdrukkerij. (1909).

Kuperus. (1944). “De Bevolkingscapaciteit van de Agrarische Bestaansruimte in de Inheemsche Sfeer op Java en Madoera (omstreeks 1930)”. *Tijdschrift van het Nederlandsch Aardrijkskundig Genootschap Amsterdam Tweede Reeks, DL. LXI, No. 4*. Leiden: E. J. Brill.

Scheltema, A. M. P. A. (1939). *De Bevolkingslandbouw op Java en Madoera. Ontwikkelinstendenzen sinds de Crisis en Verwachtingen voor de Eerstkomende Jaren*. Batavia: Cyclost Centrale.

Staatsblad 1921 No. 88.

van Bammelen, W. (1914). *Uitkomsten der Regenwaarnemingen op Java – Results of Rainfall Observations in Java*. Batavia: Javasche Boekhandel & Drukkerij.

van der Heide, J. Homan. (1901). *Economische Studien en Critieken met Java*. Batavia - ‘s Gravenhage: G. Kolff & Co. – W. P. van Stockum & Zoon

van der Lith, P. A, dkk. (1905). *Encycoplædie van Nederlandsch-Indie mer Medewerking van Verschillende Ambtenaren, Geleerden en Officiere* Part II. Leiden: Martinus Nijhoff – E. J. Brill.

_____. (1925). *Onderzoekingen over Levenswijze en Bestrijding van de Witten Rijstboorder op Java*. Amsterdam: Veenman.

van Doorn, Cornelis Laurens. (1922). *De Credietbehoefte van den Indonesischen Landbouwe*. Apeldoorn: W. de Wekker.

van Heutsz, P. J. F. (1901) *Inlandsch Landbouw-Crediet op Java*, Batavia: H. M. van Dorp & Co.

UNIVERSITAS
GADJAH MADA
Pertanian Padi di Afdeeling Lamongan, 1900-an - 1930-an
YULAIKA NURMAYASARI, Nur Aini Setiawati, Ph. D.
Universitas Gadjah Mada, 2024 | Diunduh dari http://etd.repository.ugm.ac.id/

van Maneen. (1924). *Irrigatie in Nederlandsch-Indie: een Handleiding bij het Ontwerpen van Irrigatiewerken ten Dienste van Studeerenden en Practici*. Boekerij van het Koloniaal Istituut.

Surat Kabar dan Majalah

"*Avondblad: Een groote stap vooruit*". *De nieuwe courant*, 8 Agustus 1906.

"Bandjirs". *De Nieuwe Courant*, 15 Mei 1903.

"Bevloeiing in het Lamongansche". 27 Agustus 1918, *De Preanger-bode*.

"Bodjonegoro". *Het nieuws van den dag voor Nederlandsch-Indië*, 23 Maret 1909.

"De getroffen gebieden". *Deli Courant*, 5 November 1937.

"De nood in Lamongan". *De Preanger-bode*, 16 Februari 1906.

"De padi-aanplant in Nord Soerabaja". *De Locomotief*, 25 Mei 1907.

"De Padiboordersplaag". *De Indische Courant*, 14 Mei 1937.

"De Padi Richt-prijzen. Bezwaren van den Rijstpellersbond". *De Indische Courant*, 1 April 1940.

"De Plannen tot bevloeiing en afwatering der Solo-vallei". *De Locomotief: Samarangsch handels- en advertentie-blad*, 25 November 1892.

"De Solo-vallei". *Soerabaijash handelsblad*, 12 September 1903.

"De voedselvoorziening van Ned.-Indië". *De Indische Mercuur*, 31 Januari 1919.

"Indisch Nieuws". *Soerabaijasch Handelsblad*, 1 Februari 1886.

"Gebreek aan drinkwater". *Het Nieuws van den dag voor Nederlandsch-Indie*¸11 Oktober 1902.

"Gemengd Indisch Nieuws". *Het nieuws van den dag voor Nederlandsch-Indië*, 21 Juni 1927.

"In een oud en arm". *De Indische Courant*, 22 Juni 1934.

"Invoer en uitvoer". *Het nieuws van den dag voor Nederlandsch-Indië*, 1 Juli 1904.

"Nederlandsch Indie", *Bataviaasch Nieuwsblad*. 15 April 1904.

"Nederlandsch Indië". *Bataviaasch handelsblad, 5 Januari 1887.*

UNIVERSITAS
GADJAH MADA
Pertanian Padi di Afdeeling Lamongan, 1900-an - 1930-an
YULAIKA NURMAYASARI, Nur Aini Setiawati, Ph. D.
Universitas Gadjah Mada, 2024 | Diunduh dari http://etd.repository.ugm.ac.id/

"Nederlandsch—Indie". *Soerabaijasch Handelsblad*, 27 Mei 1886.

"Staats van het gewas en uitzigten met betrekking tot den oogst". *Javasche courant*, 4 Desember 1868

"Stateen - Generaal". *De Ingenieur jrg 8* No. 25, 24 Juni 1893.

"Telegrammen". *Soerabaijasch Handelsblad*, 25 Agustus 1902.

"Toestand te Lamongan". *De Locomotief: Samarangsch handels- en advertentie-blad*, 18 September 1902.

"Uit Bodjonegoto. (Part. corr. v/d Locomotief)". *De Locomotief: Samarangsch handels-en advertentie-blad*, 4 September 1902.

"Uit de Indische Bladen: Invoer en Uitvoer". *Het nieuws van den dag voor Nederlandsch-Indië*, 1 Juli 1904.

"Uit den Oosthoek (Particuliere correspondentie v. h. Bat *Nieuwsblad*)". *Bataviaasch Nieuwsblad*, 29 Oktober 1896.

"Uit Lamongan". *Het nieuws van den gad voor Nederlandsch-Indië*, 27 Juli 1909.

"Versoreide berichten". *De nieuwe vorstenlanden*, 17 Oktober 1884.

"Voeding-rapport". *Het nieuws van den dag voor Nederlandsch-Indië*, 5 November 1908.

"Wadoeks in de afdeeling Lamongan". *Soerabaijasch Handelsblad*, 8 Februari 1906.

Blekeer, P. "Fragmenten eener Reis over Java. (oleh Dr. P. Bleeker) Reis langs de Noordkust van Midden-Java". (1850). *Tijdschrift voor Neerland's Indië jrg 12* (Bagian I), No. 2.

C. Robbers. (1913). "De Wadoek Pridjetan, een belangrijke vergaarkom in de Solovallei" *De Ingineur: Weekblad Gewijd aan de Techniek en de Economie van Openbare Werken en Nijverheid*, No. 23.

Wulff, A. (1926). "Resultaten van Kunstmestbemesting bij de Inlandsche Cultures op Java en Madoera". *Landbouw: Tijdscrift der Vereeniging van Landbouwconsulenten in Nederlandsch-Indië*, hlm. 64.

_____. (1927). *Mededeelingen van het Algemeen Proefstation voor den Landbouw No. 25 Bemestingsproeven 1920-1926. Veslag van de Bemestingsproeven, bij de Inlandsche 1920 t/m 1926 genomen, uitgezonderd Groenbemestingsproeven*. aBuitenzorg: Archipel Drukkerij.

UNIVERSITAS
GADJAH MADA
Pertanian Padi di Afdeeling Lamongan, 1900-an - 1930-an
YULAIKA NURMAYASARI, Nur Aini Setiawati, Ph. D.
Universitas Gadjah Mada, 2024 | Diunduh dari http://etd.repository.ugm.ac.id/

Buku dan Karya Ilmiah

Adzkiyak. (2008). "Perubahan Sosial-Ekonomi Masyarakat Nelayan Lamongan selama Periode 1930-1965". *Tesis*. Yogyakarta: Universitas Gadjah Mada.

Ainurrahma, Alfiana, Nunung Nuryartono, & Syamsul H. Pasaribu. (2018). "Analisis Kesejahteraan Petani: Pola Penguasaan Lahan di Kabupaten Lamongan". *Jurnal Ekonomi Dan Kebijakan Pembangunan*, 7(2), 102-117.

Albar, Alfin Ganendra & Anggy Fitri Darmayanti. (2024). "Kekeringan: Kelangkaan Pangan dan Kriminalitas di Lamongan, 1892-1940". *Jurnal Sejarah Indonesia* Vol. 7 No. 1.

Asvia, Nurotul. (2017). "Pemerintah Daerah Kabupaten Lamongan Tahun 1950-1974". *Skripsi*. Surabaya: Universitas Airlangga.

Chambali, Achmad. (2003). *Enam Figur Ketua DPRD Kabupaten Lamongan*. Lamongan: Sanggar Pustaka Kabupaten Lamongan.

Boomgaard, Peter. (2003). "In the Shadow of Rice: Roots and Tubers in Indonesian History, 1500-1950". *Agricultural History*, 77(4), 582–610.

Booth, Anne. (1988). "Perdagangan, Pertumbuhan, dan Perkembangan dalam Perekonomian Kolonial". Anne Booth, dkk. (eds.). *Sejarah Ekonomi Indonesia*. Jakarta: LP3ES.

de Vries, E. (1949). "Problems of Agriculture in Indonesia". *Pacific Affairs*, 22(2), 130–143.

de Zwart, Pim, & Jan Luiten van Zanden. (2015). "Labor, wages, and living standards in Java, 1680-1914". *European Review of Economic History*, 19(3), 215–234.

Dwiyono, Marga. (2014). "Di Tengah Budidaya Komoditas Ekspor: Pertanian Padi di Karesidenan Besuki 1831-1870". *Skripsi*. Yogyakarta: Universitas Gadjah Mada.

Emery, Robert F. (1960). "Agricultural Production Trends and Problems in Indonesia". *Far Eastern* Survey, 29(8), 113–120.

Geertz, Clifford. (1976). *Involusi Pertanian: Proses Perubahan Ekologi di Indonesia* (terj). Supomo, Jakarta: Bhatara Karya Aksara.

Hayami, Yujiro dan Toshihiko Kawagoe. (1993). *The Agrarian Origins of Commerce and Industry: A Study of Peasant Marketing in Indonesia*. Britania Raya: Palgrave Macmillan.

UNIVERSITAS
GADJAH MADA
Pertanian Padi di Afdeeling Lamongan, 1900-an - 1930-an
YULAIKA NURMAYASARI, Nur Aini Setiawati, Ph. D.
Universitas Gadjah Mada, 2024 | Diunduh dari http://etd.repository.ugm.ac.id/

Husain, Sarkawi B. (2017). *Sejarah Lamongan dari Masa ke Masa*. Surabaya: Airlangga University Press.

Levy, Stanley. (1957). "Agriculture and Economic Development in Indonesia". *Economic Botany*, 11(1), 3–39.

Mackie, Jannie. (2000). "Sejarah Demografi Regional sebagai Petunjuk untuk Memahami Perubahan Sosio-Ekonomi: Studi Kasus Karesidenan Surabaya, 1890-1990". J. Thomas Lindblad, dkk. (eds). *Sejarah Ekonomi Modern Indonesia: Berbagai Tantangan Baru*. Jakarta: LP3ES.

Manning, Chris. (1987). "Public Policy, Rice Production and Income Distribution: A Review of Indonesia's Rice Self-Sufficiency Program". S*outheast Asian Journal of Social Science*, 15(1), 66–82.

Nehen, I Ketut. (1989). "Technology, Farmers' Organization and Rice Self-sufficiency in Indonesia". *Southeast Asian Journal of Social Science*, 17(1), 88–106.

Cahyo, Dedi Nur. (2017). "Perkembangan Transportasi Kereta Api di Kabupaten Lamongan Tahun 1899-1932". *AVATARA: e-Journal Pendidikan Sejarah*, 5(1), 1.402-1.416.

Nurrahman, Fery Irfan, and Adjie Pamungkas. "Identifikasi Sebaran Daerah Rawan Bahaya Kekeringan Meteorologi di Kabupaten Lamongan." *Jurnal Teknik Pomits*, 2(2), 83-86.

Refiyanto, Refi. (2022). "Modernisasi Pertanian Padi di Karesidenan Kediri Tahun 1905-1935". *Tesis*. Yogyakarta: Universitas Gadjah Mada.

Syahbuddin. (2018). "Involusi Pertanian Di Jawa 1830-1900 dan Dampaknya Terhadap Kehidupan Masyarakat Desa". *Jurnal Pendidikan IPS*, 8(1), 11-20.

Sukirno. (2001). *Teknik Konservasi Tanah dan Air. Bahan Ajar Fakultas Teknologi Pertanian Program Studi Teknik Pertanian*. Yogyakarta: Universitas Gadjah Mada.

Tauchid, Mochammad. (2020). *Masalah Agraria sebagai Masalah Penghidupan dan Kemakmuran Rakyat Indonesia*. Yogyakarta: Sekolah Tinggi Pertanahan Nasional Press.

van der Eng, Pierre. (2000). "Food for Growth: Trends in Indonesia's Food Supply, 1880-1995". *The Journal of Interdisciplinary History*, 30(4), 591–616.

van der Kroef, Justus M. (1953). "Indonesia: Economic Dualism". *Current History*, 25(147), 287–294.

UNIVERSITAS
GADJAH MADA
Pertanian Padi di Afdeeling Lamongan, 1900-an - 1930-an
YULAIKA NURMAYASARI, Nur Aini Setiawati, Ph. D.
Universitas Gadjah Mada, 2024 | Diunduh dari http://etd.repository.ugm.ac.id/

_____. (1963). "Indonesia's Rice Economy: Problems and Prospects". *The American Journal of Economics and Sociology*, 22(3), 379–392.